

Flagspot

Nyt fra videncenteret april 2026

Af Søren Cruys-Bagger fra Nationalt videncenter om Dannebrog Flagkonsulent i Dannebrog-Samfundet.

FAKTABOKS

Nationalt videncenter om Dannebrog kan kontaktes gennem Dannebrog-Samfundet. Har du spørgsmål om Dannebrog eller om flagning send det til vores flagkonsulent på e-mail: info@dannebrogs.dk

Ny Dannebrogsviden

Nationalt videncenter om Dannebrog har i april udarbejdet en ny Dannebrogsviden. Dannebrogsviden handler om Det grønlandske flag Erfalatorput fordi Grønlands Hjemmestyre har hjemtaget flagområdet. Dannebrogsviden beskriver flaget, flagets symbolik og dets historie. Den 21. juni er det Grønlands nationaldag. Her skal alle der har flagningspligt flage med Erfalatorput. Dannebrogsviden kan hentes på Dannebrog-Samfundets hjemmeside under Viden om Dannebrog.

Det Grønlandske Selvstyre har overtaget flagområdet

Overtagelsen omfatter alle regler vedrørende udformningen af det grønlandske flag, Erfalatorput. I lov nr. 222 fra den 6. juni 1985, om et særligt grønlandsk flag, er der fastlagt en række bestemmelser vedrørende anvendelsen af andre landes nationalflag i Grønland. Overtagelsen betyder, at Grønlands Selvstyre fremover har kompetencen til at fastsætte regler om udformningen af det grønlandske flag, Erfalatorput, samt for anvendelse af andre landes nationalflag i Grønland. Alle i Danmark må, uden særlig tilladelse fra politiet, flage med det grønlandske flag Erfalatorput og det færøske flag Merkið. På land i Grønland må man frit flage med Dannebrog.

Så skal der flages

I foråret er der mange officielle flagdage hvor man har mulighed for at flage med Dannebrog. Officielle flagdage er dage, som har en særlig national betydning. De officielle flagdage fremgår af en årlig oversigt på Justitsministeriets hjemmeside. Oversigten indeholder datoer for flagning med Dannebrog, det færøske flag og det grønlandske flag samt hvordan der skal flages. Flagdagene fremgår også af Dannebrog-Samfundets årskalender for 2026. Statslige myndigheder har på de officielle nationale flagdage flagningspligt til at flage med Dannebrog som splitflag fra deres bygninger og skibe. På den grønlandske nationaldag skal der flages med det grønlandske flag Erfalatorput og på den færøske nationale festdag skal flages med det færøske flag Merkið. Hvis der skal flages med Dannebrog fra din flagstang må flaget ikke være slidt eller beskidt. Det er ikke ordentlig flagning.

Byens flaglaug

Det er dem som sørger for at flagalleen er rejst og Dannebrog hejst gennem byen hvad enten det er ved konfirmationer, kræmmermarkedsdage, høstfester, byfester eller mange andre arrangementer. Hvad enten det er flagstænger der rejses eller når der sættes guirlander af Dannebrog hen over vejen.

Et flaglaug er en gruppe mennesker, en forening eller en sammenslutning af frivillige som påtager sig ansvaret for at hejse og nedtage flagene ved særlige eller lejligheder hvor begivenheder kræver flagning med Dannebrog eller at Dannebrog skal være hejst på officielle flagdage i et lokalområde. Flaglaugets opgaver er f.eks. at sørge for at flagstænger og dannebrogflag er i god stand samt at flagene bliver hejst og nedtaget i henhold til danske flagtider.

Fanen udendørs bruger fanebandoler

Når fanen deltager i en faneborg eller faneoptog bæres fanen af fanebæreren i et fanebandoler. Et fanebandoler er en bæresele. Bandoleret bæres over skulderen, typisk på venstre side, så

bandolerets holder til fanen er placeret ved fanebærerens højre hofte. Fanebandoleret er konstrueret til at fordele vægten af fanen og sørge for, at fanebæreren kan bære den i et faneoptog. Et fanebandoler kan justeres i højden for at kunne passe til forskellige fanebærere, fanevagter og fanestørrelser. Fanebandolerer er enten i farverne sort eller hvid.

En faneborg er en samling af faner, der er placeret eller bæres tæt ved hinanden og som danner udgangspunkt for et faneoptog. Det kan være en officiel opstilling af faner når den kongelige familie skal modtages eller en samling af faner i et optog i forbindelse med flagfesterne Valdemarsdag 15. juni. Ordet faneborg er brugt gennem tiden til at beskrive forskellige typer af fanesamlinger.

Når dannebrogspanen anvendes udendørs og det blæser, kan fanebæreren benytte fanesnoren som støtte til at 'låse' fanedugen ind mod fanestangen. Det sker ved at slå en løs knude med fanesnoren omkring stangen ud for fanens nederste røde kvadrat. Fanevagten støtter og hjælper fanebæreren når fanen skal anvendes udendørs.

Når dannebrogspanen skal på pension

På Dannebrog-Samfundets repræsentantskabsmøde i marts blev der gennemgået hvad man skal gøre når dannebrogspanen går på pension og ikke skal anvendes mere. Fanen kan blive en del af foreningens historiske samling hvor fanedug eller fane anvendes som udsmykning. Fanen kan afleveres til organisations museum f.eks. FDF-museet, Spejdermuseet eller DIF Museum. Fanen kan afleveres til et lokal- eller byhistorisk arkiv. Hvis ikke der er broderi eller anden udsmykning på fanedugen kan fanen afleveres til DS-landskontor hvor den kan anvendes til udlån eller på fanebærekurser.

2016: To nye officielle flagdage

Den 11. marts 2016 skrev Statsministeriet: Regeringen har besluttet at indføre officielle flagdage for Grønland og Færøerne. Fremover vil statslige myndigheder flage med det grønlandske flag Erfalasorput på Grønlands nationaldag den 21. juni og med det færøske flag Merkið på Færøernes nationaldag den 29. juli. Statsminister Lars Løkke Rasmussen udtalte: "Jeg glæder mig til sommer, når det grønlandske og færøske flag for første gang vajer fra toppen af statens bygninger i hele riget og vores ambassader og repræsentationer i udlandet. Flagene er forskellige, ligesom landene i rigsfællesskabet. Det er forskelligheder, vi skal respektere og værdsætte, samtidig med, at vi skal markere og fejre vores fælles historie og stærke bånd i rigsfællesskabet."

Sådan bruges Dannebrog. Videntcenteret giver svar

Hvorfor var det ikke tilladt at flage med Dannebrog i perioden 1838 til 1854?

Det er rigtigt. Der var et kongeligt forbud mod at private måtte flage med Dannebrog i perioden 1834 til 1854. Den 2. august 1854 blev de kongelige bestemmelser ophævet og alle måtte derefter flage med Dannebrog. Den private flagning med Dannebrog syntes at brede sig i løbet af 1820'erne, og dette førte til drøftelser i den enevældige regering i 1833 om det betimelige i at give officiel tilladelse til den private flagning. Faktisk var der flertal for sagen blandt ministrene, men Frederik den 6. sagde klart nej. Hans afvisende holdning til menigmands brug af flaget var antagelig influeret af 1830-revolutionen i Frankrig, som betød genindførelsen af Trikoloren.

Hvorfor er der fanenor og fanekvaster på dannebrogspanen?

Fanesnor og kvaster er primært til pynt. Udenlandske faner og flaglignende markeringer har haft fanenor med kvaster i forskellige farver og udsmykninger alene for at gøre det pompøst. I militæret har fanenor og fanekvasters udformning, farve og størrelse haft betydning for hvor vigtig fanen har været. I dag er fanenor og fanekvaster på dannebrogspaner fra Dannebrog-Samfundet røde og hvide. Inden for arbejderbevægelsen er fanerne udelukkende udstyret med rød snor og røde kvaster. Historisk har snor og kvaster været anvendt på de store 'mandbårne bannere' hvormed arbejderbevægelsen synliggjorde deres politiske tilkendegivelser i forbindelse med arbejderkampene i 1900-tallet. Fanesnoren anvendes ofte til at holde fanedugen bundet til fanestangen.

